

Llyfrgell Genedlaethol Cymru = The National Library of Wales

Cymorth chwilio | Finding Aid - Papurau Crwys, (GB 0210 CRWYS)

<https://archifau.llyfrgell.cymru/index.php/papurau-crwys>

<https://archives.library.wales/index.php/papurau-crwys>

Cynhyrchir gan Llyfrgell Genedlaethol Cymru ar Chwefror 17, 2022

Generated by The National Library of Wales on February 17, 2022

Language of description: English

Iaith y disgrifiad: Saesneg

Language of description: Welsh

Iaith y disgrifiad: Cymraeg

Llyfrgell Genedlaethol Cymru = The National Library of Wales

Allt Penglais

Aberystwyth

Ceredigion

United Kingdom

SY23 3BU

 01970 632 800

 01970 615 709

 gofyn@llgc.org.uk

 www.llyfrgell.cymru

Tabl cynnwys | Table of contents

Gwybodaeth grynodeb Summary information	3
Natur a chynnwys Scope and content	3
Nodiadau Notes	4
Pwyntiau mynediad Access points	5
Disgrifiad cyfres Series descriptions	5

Crynodeb o wybodaeth | Summary of information

Lleoliad Repository:	Llyfrgell Genedlaethol Cymru = The National Library of Wales
Teitl Title:	Papurau Crwys,
Cod cyfeirnod Reference code:	GB 0210 CRWYS
Virtua system control number [alternative]:	vtls004272216
GEAC system control number [alternative]:	(WIAbNL)0000272216
Dyddiad Date:	1863-1967 / (dyddiad creu date of creation)
Disgrifiad ffisegol Physical description:	0.065 metrau ciwbig (5 bocs)
Iaith Language:	Welsh
Iaith Language:	English
Dyddiadau creu, golygu a dileu Dates of creation, revision and deletion:	
Nodyn Note [generalNote]:	Y mae'r dyddiad creu cynharaf yn gynt na blwyddyn geni Crwys oherwydd ceir papurau ei dad-yng-nghyfraith y Parchedig Robert Charles Jones, 1873-1891, a grynhwyd ganddo.

Natur a chynnwys | Scope and content

Papurau W. Crwys Williams, 1863-1967, yn cynnwys llythyrau, llyfrau nodiadau yn cynnwys cerddi, pryddestau a gyflwynwyd ar gyfer cystadleuaeth y goron yn yr Eisteddfod Genedlaethol, sgriptiau, pregethau, copi teipysgrif o'i ewyllys, 22 Rhagfyr 1958, a fersiwn diweddarach, 15 Medi 1964. Ceir papurau hefyd, 1873-1891, yn perthyn i'w dad-yng-nghyfraith y Parchedig Robert Charles Jones (1847-1925), gweinidog gyda'r Methodistiaid Calfinaidd a fu'n genhadwr yn Chile, 1874-1878. = Papers of W. Crwys Williams, 1863-1967, comprising letters, notebooks including poems, poems in free metre entered in competitions for the crown in National Eisteddfodau, scripts, sermons, typescript copy of his will, 22 December 1958, and an updated version, 15 September 1964. Also included are papers belonging to his father-in-law the Rev. Robert Charles Jones (1847-1925), Calvinistic Methodist minister who was a missionary in Chile, 1874-1878.

Nodiadau | Notes

Nodiadau teitl | Title notes

Ffynhonnell | Immediate source of acquisition

Rhodddwyd y gr#p cyntaf gan Mrs Margaret Crwys Morgan, merch Crwys, yn Ebrill 1982, yr ail gr#p gan Hywel Wyn Jones yn Awst 1990, y trydydd a'r pedwerydd gr#p gan y Parch. W. Rhys Nicholas yn Medi 1990 a Mawrth 1992, a chan David Walters yn 1997. Prynwyd gr#p 2002 yn arwerthiant Cymreig Bonhams (Lot 125).

Trefniant | Arrangement

Trefnwyd y papurau a dderbyniwyd cyn 2002 yn ôl y grwpiau derbyn, a mathau o ddeunydd o fewn y grwpiau hynny. Trefnwyd y papurau a brynwyd yn 2002 yn LIGC yn saith ffeil yn ôl pwnc : llythyrau, cerddi, pregethau, adysgrifau, rhyddiaith, llyfr lloffion a phapurau amrywiol. Trefn wreiddiol o fewn y ffeiliau. Mae'r rhifau yn dilyn ymlaen o'r rhif olaf a ddefnyddiwyd.

Cyfyngiadau ar fynediad | Restrictions on access

Disgwylir i ddarllenwyr sydd am ddefnyddio papurau modern yn Llyfrgell Genedlaethol Cymru gydymffurfio â Deddf Gwarchod Data 1998 yng nghyd-destun unrhyw brosesu ganddynt o ddata personol a gasglwyd o gofnodion modern sydd ar gadw yn y Llyfrgell. Nodir y manylion yn yr wybodaeth a roddir wrth wneud cais am Docyn Darllen.

Amodau rheoli defnydd | Conditions governing use

Amodau hawlfraint arferol.

Disgrifiadau deunydd | Related material

Ceir blodeugerdd o gerddi gan Crwys ar gyfer eu hadrodd yn Llawysgrif LIGC 21234C a cheir nodyn bywgraffyddol ganddo, 1963, yn Llawysgrif LIGC 22036D. Ceir dwy o'i bryddestau buddugol 'Ednyfed Fychan' (Eisteddfod Genedlaethol Cymru Bae Colwyn 1910/10) a 'Gwerin Cymru' (Eisteddfod Genedlaethol Cymru Caerfyrddin 1911/2) yn Archif yr Eisteddfod Genedlaethol yn LIGC a nifer fawr o'i feirniadaethau hefyd. Gwelir poblogrwydd Crwys fel beirniad mewn eisteddfodau lleol yn ei sylwadau ar bryddestau Amanwy ymhlith papurau'r olaf yn LIGC. Gweler hefyd ddisgrifiadau lefel ffeil.

Ychwanegiadau | Accruals

Mae ychwanegiadau yn annhebygol.

Nodiadau eraill | Other notes

Pwyntiau mynediad | Access points

- Crwys, 1875-1968 -- Archives. (pwnc) | (subject)
- Jones, Robert Charles, 1847-1925. (pwnc) | (subject)
- Welsh literature -- 20th century. (pwnc) | (subject)

Disgrifiad cyfres | Series descriptions

Is-fonds | Subfonds [A] vtls005655889 ISYSARCHB62: Papurau, yn cynnwys gohebiaeth, barddoniaeth, rhyddiaith, pregethau, torion papurau, deunydd printiedig, rhaglenni a phapurau amrywiol,

Dyddiad | Date: 1863-1978. (dyddiad creu) | (date of creation)

Cyfres | Series [A1] vtls005655890 ISYSARCHB62: Gohebiaeth,

Dyddiad | Date: 1874-1964. (dyddiad creu) | (date of creation)

FFeil / rhestr eitemau | File / item list

Cod cyfeirnod Reference code	Teitl Title	Dyddiadau Dates	Disgrifiad ffisegol Physical description
1. vtls005655891 ISYSARCHB62	File - Rhyw ugain o lythyrau a chardiau oddi wrth wahanol ohebwyd gan gynnwys Peter Hughes Griffiths (1896), E. Morgan Humphreys (d.d.) ..., <i>Natur a chynnwys Scope and content:</i> Rhyw ugain o lythyrau a chardiau oddi wrth wahanol ohebwyd gan gynnwys Peter Hughes Griffiths (1896), E. Morgan Humphreys (d.d.), H. Elvet Lewis, 'Elfed' (1910), a J. Dyfnallt Owen, 'Dyfnallt' (1910). Ceir bras nodiadau ac ambell gerdd yn llaw Crwys ar gefn rhai o'r llythyrau. <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 1. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	1896-1963.	
2. vtls005655892 ISYSARCHB62	File - Llythyrau at y Parchedig Robert Charles Jones [tad-yng-nghyfraith Crwys], gweinidog gyda'r Methodistiaid Calfinaidd a fu'n gwasanaethu am gyfnod o bedair ..., <i>Natur a chynnwys Scope and content:</i> Llythyrau at y Parchedig Robert Charles Jones [tad-yng-nghyfraith Crwys], gweinidog gyda'r Methodistiaid Calfinaidd a fu'n gwasanaethu am gyfnod o bedair blynedd, 1874-8, yn Chile, De America, cyn dychwelyd i Borthaethwy. <i>Nodyn Note [generalNote]:</i>	1874-91.	

	Preferred citation: 2. <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
17. vtls005655893 ISYSARCHB62	File - Llythyrau, etc (11) at y Parch a Mrs Crwys Williams, gan gynnwys llythyr, 28 Tach 1938, oddi wrth Timothy Rees ... 1919-63. <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Llythyrau, etc (11) at y Parch a Mrs Crwys Williams, gan gynnwys llythyr, 28 Tach 1938, oddi wrth Timothy Rees, Esgob Llandaf (17/6). <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 17. <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
18. vtls005655894 ISYSARCHB62	File - Llythyrau a chardiau (15) yn llongyfarch Crwys ar dderbyn gradd MA, honoris causa, Prifysgol Cymru, gan gynnwys llythyrau oddi wrth ... 1946. <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Llythyrau a chardiau (15) yn llongyfarch Crwys ar dderbyn gradd MA, honoris causa, Prifysgol Cymru, gan gynnwys llythyrau oddi wrth Edgar Jones, y Barri (18/8), a D J Williams, Abergwaun (18/14); ynghyd â llythyrau perthnasol (18/16-17). <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 18. <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
60. vtls005655895 ISYSARCHB62	File - Cerdyn post oddi wrth Crwys at y Parchedig Robin Williams, Craig-cefn-parc, 1964, Chwef 25. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 60. <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
Cyfres Series [A2] vtls005655896 ISYSARCHB62: Barddoniaeth, <u>Dyddiad Date:</u> 1900-1956. (dyddiad creu) (date of creation)			
FFeil / rhestr eitemau File / item list			
Cod cyfeirnod Reference code	Teitl Title	Dyddiadau Dates	Disgrifiad ffisegol Physical description
3. vtls005655897 ISYSARCHB62	File - Copïau teipysgrif a phrintiedig o'r cerddi a gyhoeddwyd yn Cerddi Crwys (Detholiad), Cyfrol II (Gwasg Aberystwyth, 1956), gan gynnwys copïau ...	[c.1956].	
	<i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i>		

	<p>Copiau teipysgrif a phrintiedig o'r cerddi a gyhoeddwyd yn Cerddi Crwys (Detholiad), Cyfrol II (Gwasg Aberystwyth, 1956), gan gynnwys copiau drafft o'r bryddest 'Morgannwg', ynghyd a rhai cerddi eraill.</p> <p><i>Nodyn Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 3.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
19. vtls005655898 ISYSARCHB62	<p>File - Llyfr nodiadau yn cynnwys cerddi c.1924. [llawysgrif; torion papur â newidiadau llawysgrif] 'rhan gynta'r Cerddi Newydd' [gweler Cerddi Newydd Crwys (Wrecsam ...,</p> <p><i>Natur a chynnwys Scope and content:</i></p> <p>Llyfr nodiadau yn cynnwys cerddi [llawysgrif; torion papur â newidiadau llawysgrif] 'rhan gynta'r Cerddi Newydd' [gweler Cerddi Newydd Crwys (Wrecsam, 1924), tt 25-74]; ynghyd ag adolygiad o'r gyfrol [toriad o'r Cymro].</p> <p><i>Nodyn Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 19.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
20. vtls005655899 ISYSARCHB62	<p>File - Llyfr nodiadau yn cynnwys cerddi c.1920-3. drafft Cymraeg a Saesneg [cyhoeddwyd rhai o'r cerddi yn Cerddi Newydd Crwys],</p> <p><i>Nodyn Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 20.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
21. vtls005655900 ISYSARCHB62	<p>File - Llyfr nodiadau yn cynnwys cerddi 1943. drafft, a gyhoeddwyd gan mwyaf yn Cerddi Crwys. Y Pedwerydd Llyfr (Aberystwyth, 1944),</p> <p><i>Nodyn Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 21.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
22. vtls005655901 ISYSARCHB62	<p>File - 'Williams Pant-y-celyn' gan "Telyn Dafydd" . Pryddest ar gyfer Cystadleuaeth y Goron yn yr Eisteddfod Genedlaethol, Lerpwl, 1900.</p> <p><i>Nodyn Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 22.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
23. vtls005655902 ISYSARCHB62	<p>File - 'Ficer Pritchard' gan "Mab y Wawr" Pryddest ar gyfer Cystadleuaeth y Goron yn yr Eisteddfod Genedlaethol, Llanelli, 1903.</p> <p><i>Nodyn Note [generalNote]:</i></p>

	Preferred citation: 23. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
24. vtls005655903 ISYSARCHB62	File - 'Owain Glyndwr' gan "Gwerinwr" 1908. Pryddest ar gyfer Cystadleuaeth y Goron yn yr Eisteddfod Genedlaethol, Llangollen, <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 24. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
25. vtls005655904 ISYSARCHB62	File - Cerdd deipysgrif, 'Chwefror'. <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 25. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
4. vtls005655905 ISYSARCHB62	File - Llyfrau nodiadau yn cynnwys copïau drafft o nifer o gerddi Crwys, nodiadau ar gyfer pregethau, a nodiadau amrywiol eraill. <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 4. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
Cyfes Series [A3] vtls005655906 ISYSARCHB62: Rhyddiaith, yn cynnwys llyfrau nodiadau, erthyglau ac anerchiadau, <u>Dyddiad Date:</u> 1936-1967. (dyddiad creu) (date of creation)			
FFeil / rhestr eitemau File / item list			
Cod cyfeirnod Reference code	Teitl Title	Dyddiadau Dates	Disgrifiad ffisegol Physical description
26-7. vtls005655907 ISYSARCHB62	File - Dau lyfr nodiadau yn cynnwys atgofion Crwys 'Hither and thither' sef cyfaddasiad Saesneg o'i gyfrol Mynd a Dod (Y Clwb .... <i>Natur a chynnwys Scope and content:</i> Dau lyfr nodiadau yn cynnwys atgofion Crwys 'Hither and thither' sef cyfaddasiad Saesneg o'i gyfrol Mynd a Dod (Y Clwb Llyfrau Cymreig, 1941). <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 26-7. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		

28. vtls005655908 ISYSARCHB62	File - 'Frances Ridley Havergal' [Saesneg]. 1936. Teipysgrif, <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 28. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)
29. vtls005655909 ISYSARCHB62	File - 'Memories of the B & F Bible Society'. Llawysgrif, ynghyd â chopi teipysgrif, [c.1967]. <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 29. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)
30. vtls005655910 ISYSARCHB62	File - 'Ysbryd y Cylch' [sôn am Orsedd y Beirdd]. Teipysgrif; anghyflawn. <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 30. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)
31. vtls005655911 ISYSARCHB62	File - 'Gwyl y Gwyddel'. Teipysgrif; anghyflawn. <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 31. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)

Cyfres | Series [A4] vtls005655912 ISYSARCHB62: Pregethau,Dyddiad | Date: 1899-1948. (dyddiad creu) | (date of creation)**FFeil / rhestr eitemau | File / item list**

Cod cyfeirnod Reference code	Teitl Title	Dyddiadau Dates	Disgrifiad ffisegol Physical description
5. vtls005655913 ISYSARCHB62	File - Nodiadau ar gyfer pregethau ac anerchiadau, a bras nodiadau eraill. <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 5. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
32. vtls005655914 ISYSARCHB62	File - Dwy bregeth Gymraeg, <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 32. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i>	1899, Hyd 7.	

	ARCH/MSS (GB0210)		
33. vtls005655915 ISYSARCHB62	File - Pregethau Cymraeg a Saesneg,	1911, Rhag - c.1912, Rhag.	
	<i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 33. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
34. vtls005655916 ISYSARCHB62	File - 'Sermon Sketches': nodiadau pregethau Saesneg a Chymraeg,	1946.	
	<i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 34. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
35. vtls005655917 ISYSARCHB62	File - Nodiadau pregethau Cymraeg a Saesneg,	1946-8.	
	<i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 35. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
36. vtls005655918 ISYSARCHB62	File - Nodiadau pregethau Cymraeg.		
	<i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 36. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
57. vtls005655919 ISYSARCHB62	File - Llyfr nodiadau yn cynnwys pregethau Cymraeg a Saesneg, a nodiadau amrywiol eraill,	1937-42.	
	<i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 57. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
Cyfres Series [A5] vtls005655920 ISYSARCHB62: Torion Papurau,			
<u>Dyddiad Date:</u> 1896-1963. (dyddiad creu) (date of creation)			
FFeil / rhestr eitemau File / item list			
Cod cyfeirnod Reference code	Teitl Title	Dyddiadau Dates	Disgrifiad ffisegol Physical description
7. vtls005655921 ISYSARCHB62	File - Llyfr lloffion yn cynnwys torion papur newydd,	1896, Mehefin 17.	
	<i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 7.		

	<i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
8. vtls005655922 ISYSARCHB62	File - Torion papur, y rhan fwyaf ohonynt yn adlewyrchu cysylltiad hir a llwyddiannus Crwys â'r Eisteddfod Genedlaethol. <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 8. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
37. vtls005655923 ISYSARCHB62	File - Torion papur, yn ymwneud gan mwyaf â'r Eisteddfod Genedlaethol, ac yn arbennig ag Eisteddfod Aberpennar, 1946, pan urddwyd y Dywysoges ...,	1911-63.	
	<i>Natur a chynnwys Scope and content:</i> Torion papur, yn ymwneud gan mwyaf â'r Eisteddfod Genedlaethol, ac yn arbennig ag Eisteddfod Aberpennar, 1946, pan urddwyd y Dywysoges Elizabeth ('Elisabeth o Windsor') yn aelod o'r Orsedd. <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 37. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
Cyfres Series [A6] vtls005655924 ISYSARCHB62: Deunydd Printiedig, <u>Dyddiad Date:</u> 1863-1978. (dyddiad creu) (date of creation)			
FFeil / rhestr eitemau File / item list			
Cod cyfeirnod Reference code	Teitl Title	Dyddiadau Dates	Disgrifiad ffisegol Physical description
9. vtls005655925 ISYSARCHB62	File - Cylchgronau, pamffledi, ac eitemau printiedig eraill, <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 9. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	1863-1978.	
38. vtls005655926 ISYSARCHB62	File - Hanes marwolaeth ac angladd Mrs Grace Harriet Williams, <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 38. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	1957.	
39. vtls005655927 ISYSARCHB62	File - Y Parch T Johns, Y Beibl Cymraeg : papur a ddarllenwyd yn Nghyfarfod Gweddi Cenadol Capel Als, Llanelli, nos Lun ..., <i>Natur a chynnwys Scope and content:</i>	[post-1883, Hydref 1].	

	<p>Y Parch T Johns, Y Beibl Cymraeg : papur a ddarllenwyd yn Nghyfarfod Gweddi Cenadol Capel Als, Llanelli, nos Lun, Hydref 1af, 1883 (Llanelli, d d). Copi o eiddo 'William Williams, Craig Cefn Park'.</p> <p><i>Nodyn Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 39.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
40. vtls005655928 ISYSARCHB62	<p>File - Y Parch W Trevor Davies, Cofiant y Parch T Davies, Horeb, Treforis... (Llanelli), 1896.</p> <p><i>Nodyn Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 40.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
<p>Cyfres Series [A7] vtls005655929 ISYSARCHB62: Rhaglenni, <u>Dyddiad Date:</u> 1867-1871. (dyddiad creu) (date of creation)</p>	
<p>FFeil / rhestr eitemau File / item list</p>	
Cod cyfeirnod Reference code	Teitl Title Dyddiadau Dates Disgrifiad ffisegol Physical description
41. vtls005655930 ISYSARCHB62	<p>File - Cyfarfod Cystadleuol Ebenezer, Bedford Street [Lerpwl], 1867, Mawrth 26.</p> <p><i>Nodyn Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 41.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
42. vtls005655931 ISYSARCHB62	<p>File - Cymdeithas Lenyddol Princes Road, Liverpool...Cyfarfod Cystadleuol, 1871, Ebrill.</p> <p><i>Nodyn Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 42.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
43. vtls005655932 ISYSARCHB62	<p>File - Gwyl Nadolig Ysgolion Sabbothol y Methodistiaid Calfinaidd, Dosbarth Abergele, 1871, Rhagfyr 25.</p> <p><i>Nodyn Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 43.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
<p>Cyfres Series [A8] vtls005655933 ISYSARCHB62: Amrywiol, <u>Dyddiad Date:</u> 1875-1964. (dyddiad creu) (date of creation)</p>	

FFeil / rhestr eitemau File / item list			
Cod cyfeirnod Reference code	Teitl Title	Dyddiadau Dates	Disgrifiad ffisegol Physical description
10-16. vtls005655934 ISYSARCHB62	File - Eitemau amrywiol, gan gynnwys copi trwyddedig o dystysgrif geni William Williams ['Crwys'], 4 Ion. 1875 [rhif 10]; copïau o dystysgrif ..., <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Eitemau amrywiol, gan gynnwys copi trwyddedig o dystysgrif geni William Williams ['Crwys'], 4 Ion. 1875 [rhif 10]; copïau o dystysgrif bedydd Grace Harriet Jones [Mrs. Crwys Williams], 20 Ion. 1878 [rhifau 11-12]; a nifer o luniau [rhif 16]. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 10-16. <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	1875-8.	
44. vtls005655935 ISYSARCHB62	File - Rhestr anrhegion priodas y Parch a Mrs Crwys Williams, <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 44. <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	1899, Awst 16.	
45. vtls005655936 ISYSARCHB62	File - Nodyn yn tystio i enedigaeth Grace Harriet Jones [Mrs Crwys Williams] yn Guayacan, Chile, 25 Mawrth 1877, <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 45. <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	1884, Awst.	
46-7. vtls005655937 ISYSARCHB62	File - Tystysgrifau eisteddfodol Crwys: Bae Colwyn, 1910 (Pryddest y Goron); Gwrecsam, 1912 (Rhieingerdd), <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 46-7. <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	1910-1912.	
48. vtls005655938 ISYSARCHB62	File - Copi teipysgrif o ewyllys Crwys, dyddiedig, <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 48. <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	1964, Medi 15.	
49. vtls005655939 ISYSARCHB62	File - Nodyn gan John Charles Jones, ynglyn â chartref cynnar y teulu, fferm Y Foel, Llangeinwen, sir Fôn, ynghyd â darlun ...,	1953, Ion 20.	

	<p><i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i></p> <p>Nodyn gan John Charles Jones, ynglyn â chartref cynnar y teulu, fferm Y Foel, Llangeinwen, sir Fôn, ynghyd â darlun pensil o'r ffermdy.</p> <p><i>Nodyn / Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 49.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
50. vtls005655940 ISYSARCHB62	<p>File - Cerdd deipysgrif 'Ymson Wil (Gydag ymddiheuriad i Crwys)', gan 'I. J.'; cerdd deipysgrif 'Y Bardd yng Nghadair ei Fam'; ac ....</p> <p><i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i></p> <p>Cerdd deipysgrif 'Ymson Wil (Gydag ymddiheuriad i Crwys)', gan "I. J."; cerdd deipysgrif 'Y Bardd yng Nghadair ei Fam'; ac eitemau amrywiol eraill.</p> <p><i>Nodyn / Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 50.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
59. vtls005655941 ISYSARCHB62	<p>File - 'Y Fangre Lonydd (Pen 1961-2. Canmlwyddiant Pantycrwys)', emyn gan Crwys ar achlysur dathlu canmlwyddiant capel yr Annibynwyr, Pant-y-crwys, Craig-cefn-parc, 1962; ynghyd ...,</p> <p><i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i></p> <p>'Y Fangre Lonydd (Pen Canmlwyddiant Pantycrwys)', emyn gan Crwys ar achlysur dathlu canmlwyddiant capel yr Annibynwyr, Pant-y-crwys, Craig-cefn-parc, 1962; ynghyd â llythyr perthnasol oddi wrtho, 15 Mawrth 1961.</p> <p><i>Nodyn / Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 59.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
61. vtls005655942 ISYSARCHB62	<p>File - Copi teipysgrif o ewyllys Crwys (am 1958, Rhagfyr 22. ewyllys ddiweddarach, gweler Papurau Crwys 48),</p> <p><i>Nodyn / Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 61.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
6. vtls005655943 ISYSARCHB62	<p>File - Pum sgrïpt radio, 1950-55.</p> <p><i>Nodyn / Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 6.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>

Is-fonds | Subfonds [B] vtls005655944 ISYSARCHB62: Gohebiaeth a phapurau eraill y Parchedig Robert Charles Jones (RCJ), gweinidog gyda'r Methodistiaid Calfinaidd a fu am gyfnod, 1873-8, yn ...,

Dyddiad | Date: 1873-1889. (dyddiad creu) | (date of creation)

Natur a chynnwys | Scope and content:

Gohebiaeth a phapurau eraill y Parchedig Robert Charles Jones (RCJ), gweinidog gyda'r Methodistiaid Calfinaidd a fu am gyfnod, 1873-8, yn genhadwr yn Guayacan, Coquimbo, Chile.

FFeil / rhestr eitemau | File / item list

Cod cyfeirnod Reference code	Teitl Title	Dyddiadau Dates	Disgrifiad ffisegol Physical description
51-2. vtls005655945 ISYSARCHB62	File - Llyfrau nodiadau yn cynnwys llythyrau drafft, 1873-5, a 1876-7, oddi wrth RCJ, wedi'u cyfeirio'n bennaf at Dr David Trumbull, Valparaiso ..., <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Llyfrau nodiadau yn cynnwys llythyrau drafft, 1873-5, a 1876-7, oddi wrth RCJ, wedi'u cyfeirio'n bennaf at Dr David Trumbull, Valparaiso, ac yn cynnwys adroddiadau misol ar ei waith yn Guayacan; ynghyd â chyfrifon ariannol chwarterol, 1873-7. <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 51-2. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	1873-7.	
53. vtls005655946 ISYSARCHB62	File - Llythyrau drafft (5) oddi wrth RCJ, 1874-5, at Dr David Trumbull ac eraill; a llythyrau at RCJ oddi wrth Alexander ..., <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Llythyrau drafft (5) oddi wrth RCJ, 1874-5, at Dr David Trumbull ac eraill; a llythyrau at RCJ oddi wrth Alexander Balfour, Lerpwl, 18 Ion 1877 (53/6), a David Trumbull, Valparaiso, 28 Meh 1877 (53/7). <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 53. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	1874-7.	
54. vtls005655947 ISYSARCHB62	File - Llythyrau drafft (3) oddi wrth RCJ at Olygydd Y Goleuad, <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 54. <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	1874.	
55. vtls005655948 ISYSARCHB62	File - Dau lythyr, 1873-4, oddi wrth Mrs R. C. Jones, Guayacan, at ei theulu yng Nghymru (54/1-2); dau, 1877, at y ..., <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i>	1873-8.	

	<p>Dau llythyr, 1873-4, oddi wrth Mrs R. C. Jones, Guayacan, at ei theulu yng Nghymru (54/1-2); dau, 1877, at y Parch a Mrs R. C. Jones oddi wrth Joseph Seth Jones, Bagillt (55/3-4); a llythyr, 1878, at RCJ oddi wrth ei fam (55/5).</p> <p><i>Nodyn / Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 55.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
56. vtls005655949 ISYSARCHB62	<p>File - The Record (No 291 Valparaiso, 1889, Chwefror 23. 1889. Vol 18). In Memoriam: David Trumbull (1819-89), 22tt,</p> <p><i>Nodyn / Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: 56.</p> <p><i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>

Is-fonds | Subfonds [C] vtls004972521: Pryniad 2002,

Dyddiad | Date: [1876]-1967. (dyddiad creu) | (date of creation)

Natur a chynnwys | Scope and content:

Llythyrau, cerddi, pregethau, llyfr lloffion a phapurau amrywiol, [1876]-1967, gan gynnwys taflen rhaglen deyrnged i Crwys, 1966.

Disgrifiad ffisegol | Physical description: 0.018 metrau ciwbig (2 focs)

Trefniant | Arrangement:

Trefnwyd yn saith ffeil yn ôl pwnc.

FFeil / rhestr eitemau | File / item list

Cod cyfeirnod Reference code	Teitl Title	Dyddiadau Dates	Disgrifiad ffisegol Physical description
/62 vtls004368335 (WIAbNL)0000368335	<p>File - Llythyrau</p> <p><i>Crëwr / Creator:</i></p> <p>Wil Ifan, 1883-1968</p> <p><i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i></p> <p>Llythyrau, 1935-1967, oddi wrth Wil Ifan a T. H. Parry-Williams, gan gynnwys llythyrau, 1967, yn dymuno'n dda iddo yn dilyn afiechyd.</p> <p><i>Nodyn / Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: /62</p> <p><i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>	1935-1967	1 amlen (0.5 cm.)
/63 vtls004368350 (WIAbNL)0000368350	<p>File - Cerddi</p> <p><i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i></p>	1895-1966	1 ffolder (2.5 cm.)

	<p>Llyfr nodiadau gan gynnwys ei bryddest i 'Abraham Lincoln' [a enillodd goron iddo yn San Ffransisco yn 1913]; llyfr nodiadau, 1913, yn cynnwys cerdd i G[oronwy] O[wen]; amlen gyda drafftiau o'r cerddi 'Morgannwg (Gwlad y glo)' a 'Mynwent y c#n (yn Nanteos)'; llyfr nodiadau'n cynnwys cerddi ar ffurf torion o'r wasg ar gyfer Trydydd Cerddi Crwys a gyhoeddwyd yn 1935 (ond rhoir 1936 ar ddiwedd rhagair y llawysgrif), ynghyd â thorion diweddarach megis 'Anathoth', Y Tyst, 1966 ac amlen wedi'i labelu 'Poems by Dad'; a chopi o Shakespeare, The Merchant of Venice (Rhydychen, 1891) gyda cherdd 'Casglu blodau' gan W. C. Williams, [18]95, wedi'i hysgrifennu yn y gyfrol.</p> <p><i>Nodyn / Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: /63</p> <p><i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
/64 vtls004368351 (WIAbNL)0000368351	<p>File - Pregethau [1892]-[1968] 1 ffolder (0.5 cm.) (gyda bylchau)</p> <p><i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i></p> <p>Llyfr nodiadau'n cynnwys pregeth (Hebraid 12.1.2) gan Crwys, 1892; ?pregeth 'Yr Eglwys yn Ioan'; ynghyd â nodiadau pregethau a luniodd yn ystod blynyddoedd olaf ei fywyd a nodiadau Beiblaidd, [1892]-[1968].</p> <p><i>Nodyn / Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: /64</p> <p><i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
/65 vtls004368353 (WIAbNL)0000368353	<p>File - Adysgrifau [1876]-[1920] 1 bwndel (4.5 cm.)</p> <p><i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i></p> <p>Llyfr nodiadau yn cynnwys adysgrif o F. H. Bradley, Ethical Studies (Llundain, 1876) ac un arall yn cynnwys adysgrif o Wilhelm Boussier, What is religion? (Llundain, 1907) yn yr un llaw, [1876]-[1920]. Ymddengys nad Crwys sydd wedi gwneud y gwaith copïo.</p> <p><i>Nodyn / Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: /65</p> <p><i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>
/66 vtls004368354 (WIAbNL)0000368354	<p>File - Rhyddiaith 1949-1963 1 bwndel (4 cm.)</p> <p><i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i></p> <p>Llyfrau nodiadau'n cynnwys drafftiau o erthyglau a gyfrannodd i'r News Chronicle, 1949-1950; llyfr nodiadau wedi'i labelu 'Llangyfelach' [lluniodd Crwys sgrif 'Llangyfelach' a ddarlledwyd yn y gyfres 'Brethyn Cartre' gan y BBC yn 1952, ac ymddengys mai nodiadau ar gyfer y sgrif a geir yma], yng nghefn y llyfr ceir atgofion Crwys; nodiadau ar gyfer rhaglen ar Elfed yn 1963 (TWW), a chyfraniad Crwys i'r rhaglen 'Trem ar Gymru', Teledu Cymru, 1963, yn ymwneud â'i hanes. Llyfr nodiadau'n cynnwys ei atgofion, [1954], am Elfed, [cyfrannodd Crwys erthygl 'Elfed: Atgof a Theyrngeid' i Y Genhinen, Haf 1954]. Hefyd, ceir llyfr nodiadau'n dwyn y teitl 'Ysgub arall gan Crwys', 1949 [fe'i cyhoeddwyd yn ddiweddarach fel Pedair Pennod yn 1950].</p> <p><i>Nodyn / Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: /66</p> <p><i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>

<p>/67 vtls004368493 (WIAbNL)0000368493</p>	<p>File - Llyfr lloffion</p> <p><i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i></p> <p>Llyfr lloffion, [1906]-[1912], gan gynnwys erthyglau 'Journey to Llanfaches' gan Crwys, 1912; llun o Crwys, bardd y Goron Eisteddfod Genedlaethol Bae Colwyn 1910; a thorion rhydd gan gynnwys 'Growth of nonconformity in Wales', The Brynmawr Free Church Magazine, Mai 1910, ac adroddiad Crwys ar gyhoeddi Eisteddfod Genedlaethol Y Fenni 1913.</p> <p><i>Nodyn / Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: /67</p> <p><i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>	<p>[1906]-[1912]</p>	<p>1 gyfrol (2 cm.)</p>
<p>/68 vtls004368947 (WIAbNL)0000368947</p>	<p>File - Papurau amrywiol</p> <p><i>Crëwr / Creator:</i></p> <p>Williams, Gwilym Herber</p> <p><i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i></p> <p>Papurau amrywiol gan gynnwys ysgrif 'The itinerant prophet etc' gan Crwys, 1925, ond a ysgrifennwyd yn Gymraeg; sgript 'Siencyn Penrhydd' gan Crwys, a llythyr, 1953, oddi wrth Elwyn Evans, BBC, yn ei gwrthod; llyfr nodiadau'n cynnwys ?anerchiad gan Crwys yn Saesneg ar 'the late Tom Ellis' [T. E. Ellis], [1899]-[1900]; 'Cywydd cyfarch Wnewl Crwys yn Neuadd y Graig' [yn 90 oed, 1965] gan Gwilym Herber [Williams]; a thaflen rhaglen deyrnged i Crwys a gynhaliwyd o dan nawdd T#r Cymry yn Abertawe, 1966.</p> <p><i>Nodyn / Note [generalNote]:</i></p> <p>Preferred citation: /68</p> <p><i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i></p> <p>ARCH/MSS (GB0210)</p>	<p>[1899]-1966</p>	<p>1 ffolder (2.5 cm.)</p>